

50^ο Συνέδριο της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων

7-9 Νοεμβρίου 2024
Ηράκλειο Κρήτης

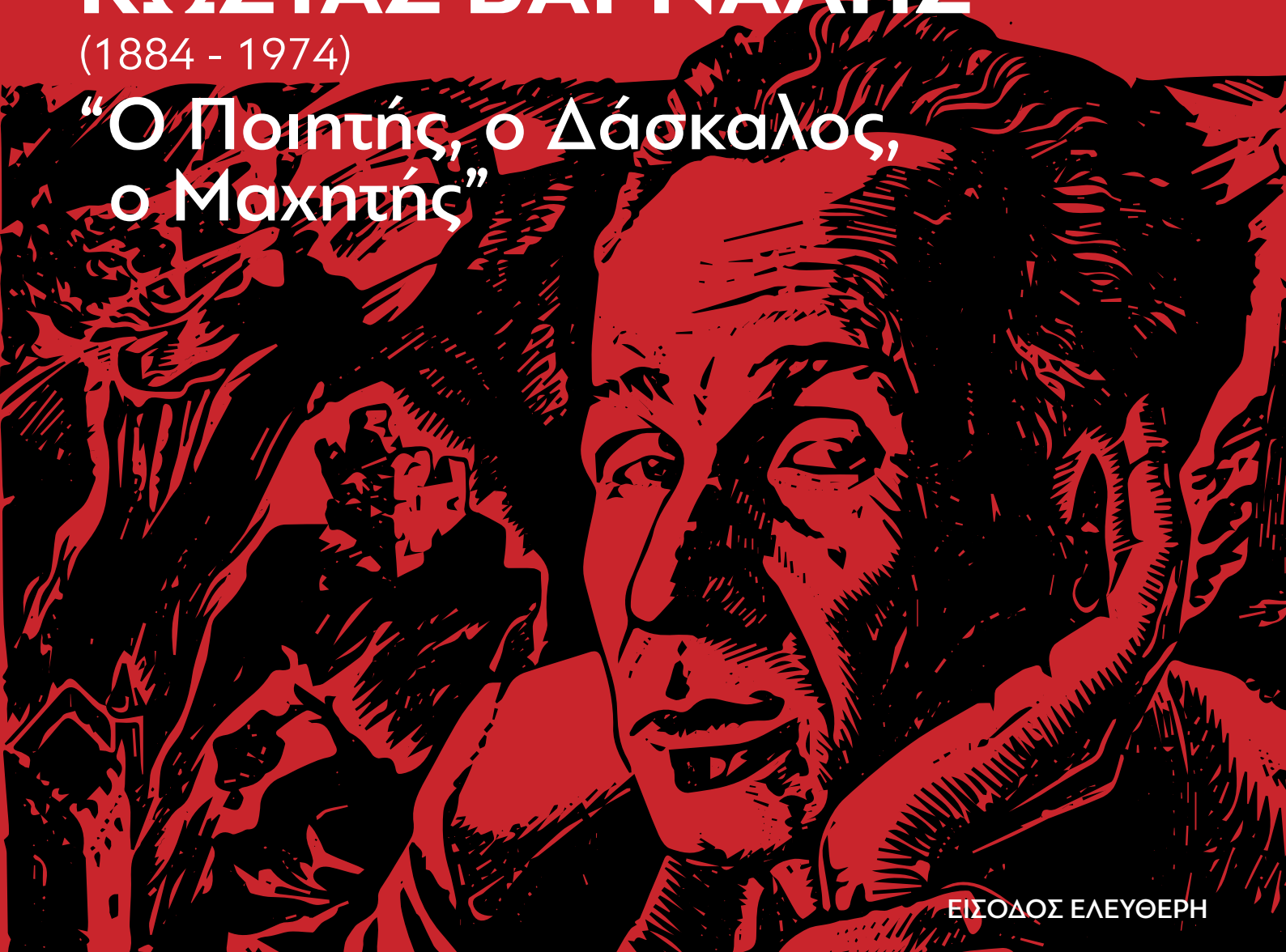
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

«Δεν είμ' εγώ σπορά της Τύχης/ο πλαστοουργός της νιας ζωής./
Εγώ είμαι τέκνο της Ανάγκης/κι ώριμο τέκνο της Οργής».

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ

(1884 - 1974)

“Ο Ποιτής, ο Δάσκαλος,
ο Μαχητής”

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Kelly Bryson

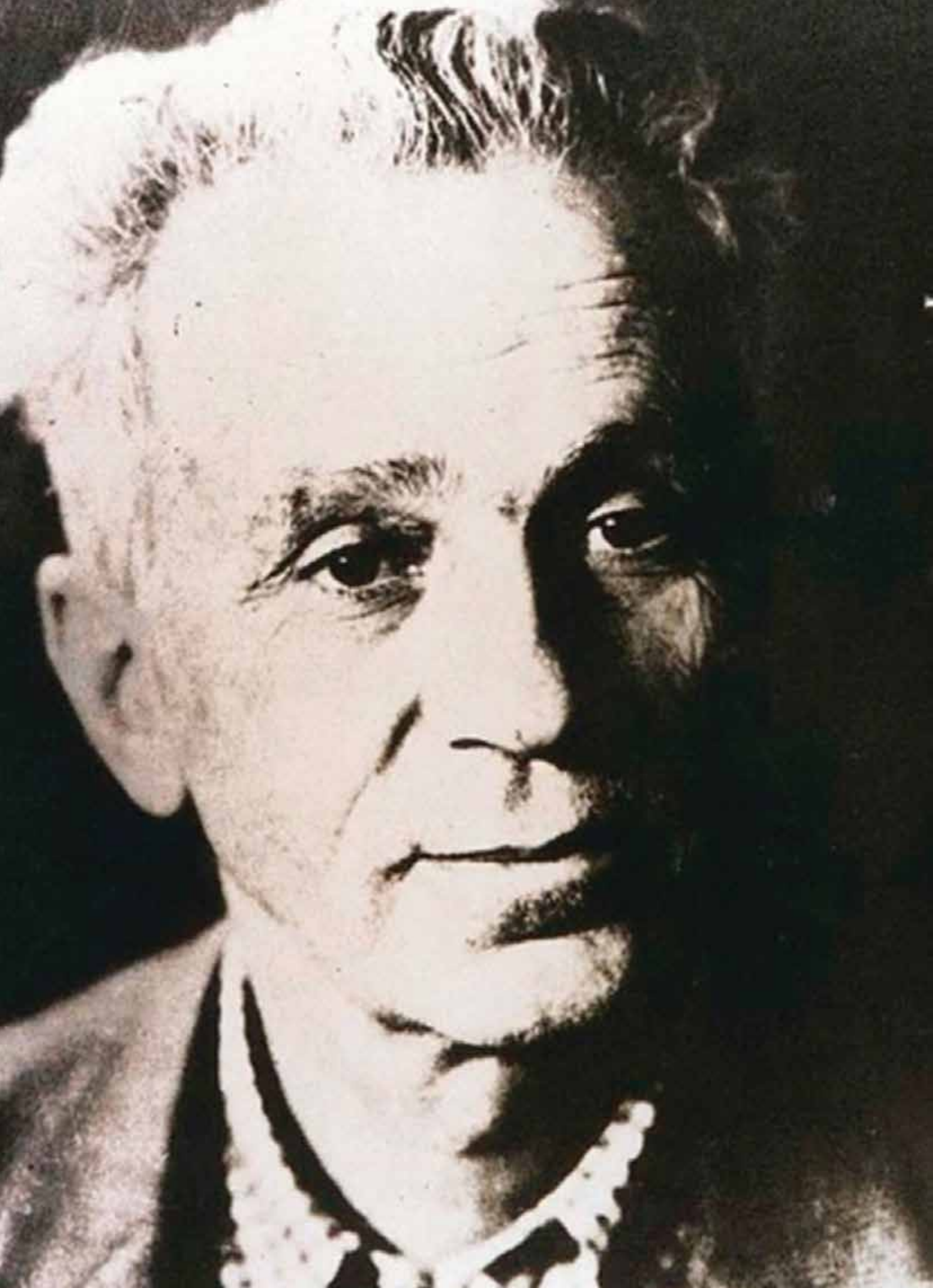
ΠΕΜΠΤΗ

7 ΝΟΕΜΒΡΗ 2024

16:00 - 16:40 Προσέλευση - εγγραφές

16:40 - 17:00 Χαιρετισμοί

Ωρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
17:00 - 17:20	Εναρκτήρια ομιλία: Ο Βάρναλης και η εποχή μας.	Μαρία Κ. Πεσκετζή, Δρ. Φιλολογίας Πρόεδρος της ΠΕΦ
17:20 - 17:40	Το ενιαίο σύμπαν του ποιητή Κώστα Βάρναλη. Από το διονυσιακό κοσμοείδωλο στο κοινωνικό του ισοδύναμο.	Ερατοσθένης Καψωμένος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Ο ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ		
Α΄ Συνεδρία 17:40 - 19:00 Πρόεδρος: Άννα Λάζου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ		
17:40 - 18:00	Το εθνικό, το ταξικό, το πνευματικό. Η εξερεύνηση μιας νέας πατρίδας.	Γιώργος Μαργαρίτης, Καθηγητής Ιστορίας του ΑΠΘ
18:00 - 18:20	Η σύγκρουση Βάρναλη - Μάρκου Αυγέρη στο πεδίο της λογοτεχνίας και όχι μόνο.	Παναγιώτης Νούτσος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
18:20 - 18:40	«Τη λευτεριά δεν τη ζητάνε με τα παρακάλια, την παίρνουνε με τα ίδια τα χέρια μοναχοί!». Απαρχές της στροφής της ποίησης του Κώστα Βάρναλη στην ταξική πάλη και αναμέτρηση.	Βαγγέλης Λάσκαρης, Δρ. Ιστορίας, Ειδικός Γραμματέας της ΠΕΦ
18:40 - 19:00	Συζήτηση	
19:00 - 19:20	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
Β΄ Συνεδρία 19:20 - 20:40 Πρόεδρος: Μανώλης Στεργιούλης, Δρ. Φιλολογίας, μέλος του Δ.Σ. της ΠΕΦ		
19:20 - 19:40	Η απήχηση της ποίησης του Κώστα Βάρναλη στις σοσιαλιστικές χώρες. Οι μεταφράσεις των έργων του.	Ευγενία Καβαλλάρη, Φιλολόγος
19:40 - 20:00	«Τάχα η θέλησή μας λίγη ...». Η κριτική πρόσληψη του Βάρναλη από την αριστερή διάνοηση κατά τη μεταπολεμική περίοδο.	Αντώνης Καρτσάκης, Δρ. Φιλολογίας Παν/μίου Κρήτης
20:00 - 20:20	«Δεν είναι δημοτική γλώσσα αυτή είναι «μισή γλώσσα»: Η σχέση του Βάρναλη με το κίνημα του δημοτικισμού και τον Ψυχάρη.	Γιούλη Χρονοπούλου, Δρ. Φιλολογίας
20:20 - 20:40	Συζήτηση	

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

8 ΝΟΕΜΒΡΗ 2024

Ώρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
Γ΄ Συνεδρία 09:00 - 10:40 Πρόεδρος: Γιούλη Χρονοπούλου, δ.φ.		
09:00 - 09:20	Η συμβολή του Κώστα Βάρναλη στη διαμόρφωση των αισθητικών τάσεων στο ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα και στη διάδοση του σοσιαλιστικού ρεαλισμού στην Ελλάδα, την περίοδο του εμφυλίου πολέμου.	Αλίκη Βρανά, Υποψήφια διδάκτωρ Πανεπιστημίου Κρήτης
09:20 - 09:40	Νοέμβριος 1944, άρθρο Κ. Βάρναλη για πνευματικούς ανθρώπους και λαό εφημερίδα «Ελεύθερη Κρήτη», Ηρακλείου Κρήτης.	Γεώργιος Η. Ορφανός, Msc Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
09:40 - 10:00	Ο Κώστας Βάρναλης μέσα από τον τοπικό τύπο Κρήτης και Κύπρου.	Μαρία Σφακιανάκη - Σαββάκη, Μ.Α. Ιστορίας ΑΠΘ, Φιλολόγος στο 26 ^ο Πειραματικό ΓΕΛ Αθηνών Ευαγγελία Ρηγοπούλου - Οικονόμου, Μ.Α. Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, Β Διευθύντρια Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου
10:00 - 10:20	Στα μύχια της ψυχής - Λογοτεχνικές εγγραφές της ψυχικής νόσου στο έργο "Άνθρωποι ζωντανόι - αληθινόι" του Κώστα Βάρναλη.	Ζωή Χρυσάνθου, Δρ. Νεοελληνικής Φιλολογίας, Καθηγήτρια Μέσης Εκπαίδευσης στην Κύπρο, Μέλος του Συνδέσμου Ελλήνων Κυπρίων Φιλολόγων
10:20 - 10:40	Συζήτηση	
10:40 - 11:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
Ο ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ		
Δ΄ Συνεδρία 11:20 - 13:40 Πρόεδρος: Μαρία Κ. Πεσκετζή, Δρ. Φιλολογίας, Πρόεδρος της ΠΕΦ		
11:00 - 11:20	Η ενότητα της ποιητικής τέχνης του Βάρναλη.	Σ. Ν. Φιλιππίδης, Ομότιμος Καθηγητής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης
11:20 - 11:40	Ο Κώστας Βάρναλης και το θέατρο.	Κυριακή Πετράκου, Ομότιμη Καθηγήτρια Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ
11:40 - 12:00	Το θρησκευτικό στοιχείο στην ποίηση του Κώστα Βάρναλη.	Αντώνης Σανουδάκης-Σανούδος Καθηγητής Ιστορίας της ΠΑΕΑΚ, Φιλολόγος-Θεολόγος, συγγραφέας
12:00 - 12:20	Ο Άτταλος ο Γ΄ ως ντοκουμέντο της πρώτης κοινοκτημονικής επανάστασης της Μεσογείου (133. - 128 π.Χ.).	Άννα Λάζου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ

Ώρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
12:20 - 12:40	Κ. Βάρναλη Άτταλος ο Τρίτος μικρά Βαρναλικά.	Ιωαννίδου Ελισάβετ, Δρ. Φιλολογίας
12:40 - 13:00	Συζήτηση	
Ε΄ Συνεδρία 17:00 - 18:40		
ΑΙΘΟΥΣΑ Α΄	Πρόεδρος: Γεώργιος Σαραντόπουλος, Δρ. Φιλοσοφίας	
17:00 - 17:20	Περιήγηση σε επιλεγμένα ποιητικά έργα του Κώστα Βάρναλη, με ανάδειξη κομβικών θεμάτων που τα διατρέχουν, καθώς και με διερεύνηση της τέχνης της γραφής του.	Αργυροπούλου Χριστίνα, Επίτιμη Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
17:20 - 17:40	Η θεατρικότητα στο «Φως που καίει» ή μια πρόταση (ίσως;) θεατρικής απόδοσης.	Ελένη Λιαρετίδου, Φιλολόγος-Πρόεδρος Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Κιλκίς «Π. Μουλλάς»
17:40 - 18:00	Οι «Ζωντανοί άνθρωποι» του Κώστα Βάρναλη.	Γεωργία Η. Χαριτίδου, Δρ. φιλολογίας
18:00 - 18:20	Πόσο «μοιραίος» ήταν τελικά ο βίος του ποιητή των «Μοιραίων»;	Ευφροσύνη - Εριέττα Δεληγιάννη, Δρ. Φιλολογίας
18:20 - 18:40	Συζήτηση	
18:40 - 19:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
ΑΙΘΟΥΣΑ Β΄	Πρόεδρος: Λενακάκης Ανδρέας, φιλόλογος, Δρ. Λαογραφίας	
17:00 - 17:20	Από τους «Μοιραίους» στο «Φως που καίει». Η στροφή του Βάρναλη στην επαναστατική ποίηση.	Βασιλική Βαλιάνη, Φιλολόγος
17:20 - 17:40	Από τον παρνασσιστή Βάρναλη στο ώριμο «Φως που καίει».	Νίκος Δάρδαλης, Φιλολόγος
17:40 - 18:00	«Οι πόνοι της Παναγιάς» στην ποίηση του Κώστα Βάρναλη: διακαλλιτεχνικές προβολές και η ένταξη του ποιήματος στην ελληνική θρηνητική παράδοση.	Στυλιανή Μπάρτζου, φιλόλογος
18:00 - 18:20	Ύφος και περιεχόμενο στην ποίηση του Βάρναλη «Ο λόγος είναι τριαδικός σαν τη Θεότη/ Ομορφιά κι Αρετή κι Αλήθεια' Ολότη...»	Αρετή Σπαχή, Φιλολόγος
18:20 - 18:40	Συζήτηση	
18:40 - 19:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	

Ώρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
Στ΄ Συνεδρία 19:00 - 21:00		
ΑΙΘΟΥΣΑ Α΄		
Πρόεδρος: Μουτζούρης Κώστας, φιλόλογος, πρώην Σχολικός Σύμβουλος, πρόεδρος Κέντρου Κρητικής Λογοτεχνίας		
19:00 - 19:20	Η κοινωνικοπολιτική λειτουργία της Τέχνης: από τον Αριστοφάνη στον Βάρναλη.	Καλλιόπη Σβάρνα, Μεταπτυχιακό στην Κοινωνιολογία, Καθηγήτρια Β/θμιας Εκπ/σης στο Ηράκλειο Κρήτης, μέλος Δ.Σ. της Ε.Φ.Ν.Η.,
19:20 - 19:40	Κώστας Βάρναλης - Ανδρέας Λασκαράτος: Δύο εκδοχές της πολιτικής σάτιρας.	Δήμητρα Μπεκλικούδη, Δρ. Φιλολογίας, επίτιμη σχολική σύμβουλος
19:40 - 20:00	Μια θεματική και ειδολογική προσέγγιση στο «Ημερολόγιο της Πηνελόπης» του Κ. Βάρναλη.	Ειρήνη Χατζοπούλου, Δρ. Φιλολογίας, καθηγήτρια φιλόλογος
20:00 - 20:20	Βάρναλης - Ρίτσος: συναντήσεις, συγκλίσεις και αποκλίσεις.	Μπάμπης Παπαδόπουλος, μέλος Εποπτικού Συμβουλίου ΠΕΦ
20:20 - 20:40	Εξουσία, Δικαιοσύνη και Αρετή στην «Αληθινή απολογία του Σωκράτη» του Κώστα Βάρναλη. Χαρτογραφώντας το φιλοσοφικό περιεχόμενο ενός θεατρικού διαλόγου.	Γεώργιος Σαραντόπουλος, Δρ. Φιλοσοφίας, μέλος του ΔΣ της ΠΕΦ
20:40 - 21:00	Συζήτηση	

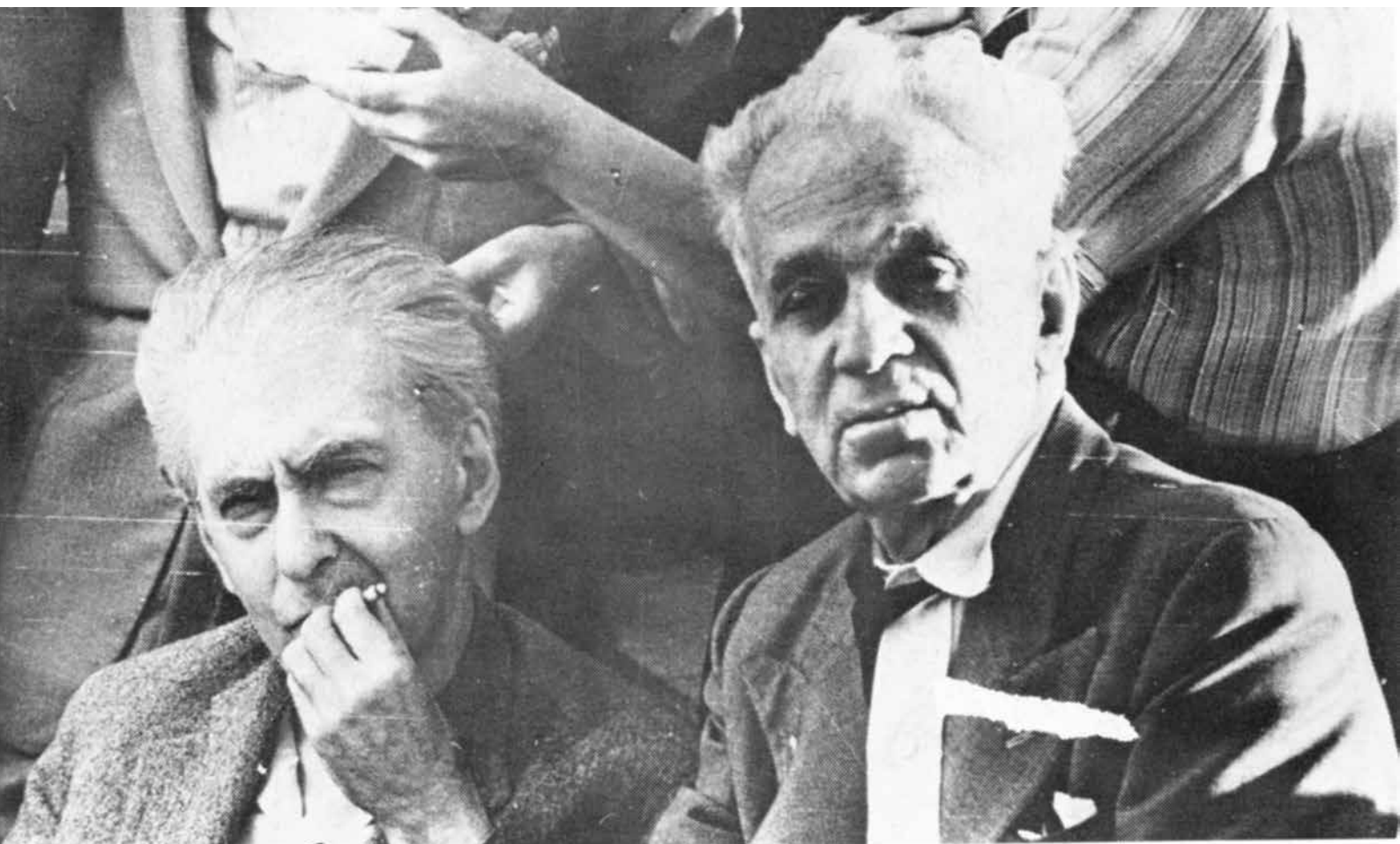

↑ Μόσχα. Με τον Δ. Γληνό (δεξιά) και τον Κανονίδα, διευθυντή του ελληνικού θεάτρου του Σοκούμ, στο συνέδριο σοβιετικών συγγραφέων, 1934

↑ Στη Μόσχα μετά την αποδοχή του βραβείου Λένιν, 1959

Ώρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
ΑΙΘΟΥΣΑ Β΄	Πρόεδρος: Βασσάλος Βαγγέλης, φιλόλογος, (4ο Λύκειο Ρεθύμνου)	
19:00 - 19:20	Βάρναλης - Φλωμπέρ - Μπακτίν: όψεις του γκροτέσκου στην «Ιστορία του Αγίου Παχωμίου».	Φωτεινή Παναγιωτάκη, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του ΠΜΣ «Κοραΐς» στο τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ
19:20 - 19:40	Ο Ποιητής Κ. Βάρναλης και η θέση του στο νεοελληνικό λογοτεχνικό κανόνα.	Βάσω Τσιρέβελου, Δρ. Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας
19:40 - 20:00	«Αν ξυπνήσεις μονομιάς θαρθει ανάποδα ο ντουινιάς». Ο μελοποιημένος Βάρναλης - Ζητήματα πρόσληψης.	Ευαγγελία Σκαρσουλή, Δρ. Νεοελληνικής Φιλολογίας
20:00 - 20:20	Η «Πηνελόπη» του Κ. Βάρναλη: η απομυθοποίηση και η μετουσίωση του «παραμυθιού» σε ιστορία.	Σέβη Δριμαροπούλου, Φιλόλογος
20:20 - 20:40	Κώστας Βάρναλης: «Η Αληθινή Απολογία του Σωκράτη». Μια διακειμενική προσέγγιση.	Αθανασία Ψαρουλάκη, Φιλόλογος
20:40 - 21:00	Συζήτηση	

↓ Αθήνα με τον Ιλιά Ερεμπουργκ, 1957

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΗ 2024

ΣΑΒΒΑΤΟ

9 ΝΟΕΜΒΡΗ 2024

Ωρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
Ο Κ. ΒΑΡΝΑΛΗΣ ΩΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ		
Ζ' Συνεδρία 9:00 - 11:20 Πρόεδρος: Φραγκιαδάκη Μαρία, φιλόλογος, πρώην πρόεδρος της ΕΦΝΗ		
09:00 - 09:20	Ο χρονογράφος Βάρναλης και η δημοσιογραφία.	Παναγιώτης Ν. Ξεντάρας, Δρ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, επίτιμος σχολικός σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
09:20 - 09:40	Το μάξιμο χρονογράφημα του Κώστα Βάρναλη «ισούται με τη συνείδηση συν τον αγώνα, πλην την υποκρισία»	Ιουλιανή Ι. Βρούτση, Δρ. Φιλολογίας ΕΚΠΑ, Διευθύντρια του 9 ^{ου} Γυμνασίου Πειραιά
09:40 - 10:00	Η πρόσληψη του Δ. Σολωμού από τον Κ. Βάρναλη.	Χαρινέλα Τουρνά, Δρ. Φιλοσοφίας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων, Β' Αθήνας
10:00 - 10:20	Ο Σολωμός εντός τόπου και χρόνου μέσα από την κριτική ματιά του Κώστα Βάρναλη.	Άνγκε Ιωαννάτου, Doctoral Κλασικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας και Συγκριτικής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου της Ουτρέχτης
10:20 - 10:40	Ο Κώστας Βάρναλης ως κριτικός του Δ. Σολωμού: Μια κριτική ματιά στη ζωή και το έργο του εθνικού μας ποιητή υπό το πρίσμα του σοσιαλιστικού ρεαλισμού.	Αργυρώ Λουλαδάκη, Δρ. Νεοελληνικής Φιλολογίας
10:40 - 11:00	Η πρόσληψη του έργου του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη από τον Κώστα Βάρναλη.	Μανώλης Στεργιούλης, Δρ. Φιλολογίας, μέλος του ΔΣ της ΠΕΦ
11:00 - 11:20	Συζήτηση	
11:20 - 11:40	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
Η' Συνεδρία 11:40 - 14:00 Πρόεδρος: Κατσακός Ζαχαρίας, Φιλόλογος, D.E.A Ελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Σορβόνης		
11:40 - 12:00	Ο Κ. Βάρναλης ως κριτικός της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, μέσα από τα κριτικά - αισθητικά του κείμενα.	Βάσω Πετροπούλου, Μ.Α. Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, φιλόλογος
12:00 - 12:20	Ποιητικές ανταποκρίσεις του Βάρναλη σε κείμενα ομότεχνων. Καταγραφή και σχολιασμός.	Μάνος Στεφανάκης, Φιλόλογος

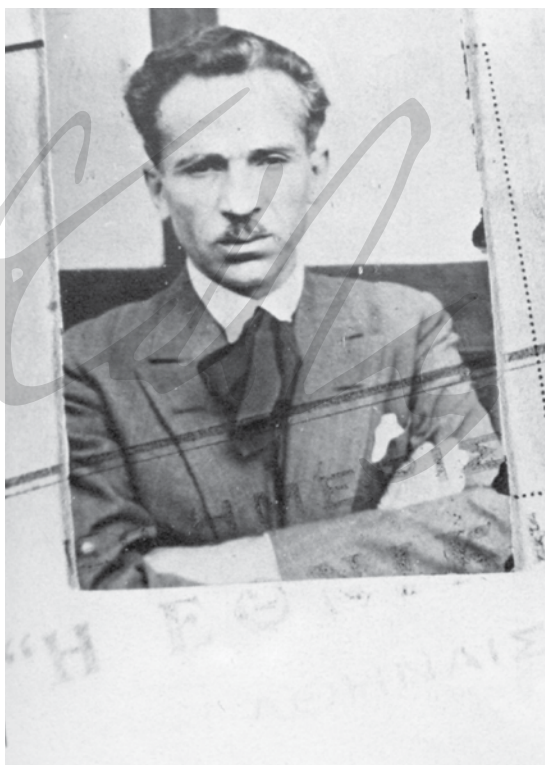
ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΚΑΙΕΙ

ΑΗ-ΣΤΡΑΤΗΣ - ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1959

Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ

Ωρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
Ο Κ. ΒΑΡΝΑΛΗΣ ΩΣ ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ		
12:20 - 12:40	Ανάμεσα στην Αθήνα και τη Ρώμη: Ο Κώστας Βάρναλης ως ποιητής φιλόλογος, μεταφραστής.	Αρετή Φωτοπούλου, Μ.Α. στη Δημιουργική Γραφή, Διευθύντρια 1 ^{ου} ΓΕΛ Αργυρούπολης Νεκταρία Χάρη, Φιλολόγος στη β/θμια εκπαίδευση, μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ε.Α.Π. στη Δημιουργική Γραφή
12:40 - 13:00	Η διακειμενικότητα στο έργο του Κ. Βάρναλη: η «συνομιλία» έργων του Κ. Βάρναλη με τα Ομηρικά Έπη.	Σοφία Μεσίγκου - Κρικιώνη, Φιλολόγος και Πολιτική Επιστήμονας, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΔΠΜΣ «Ιστορική έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες»,
13:00 - 13:20	Ο Κ. Βάρναλης: οι μεταφράσεις του από τη γαλλική γλώσσα.	Πολυζώης Κοτσανάδας - Δημόπουλος, HDR, Επιστημονικός Συνεργάτης του Εργαστηρίου Φιλοσοφίας και Τέχνης, Τμήματος Φιλοσοφίας, ΕΚΠΑ
13:20 - 13:40	Το εργαστήριο του μεταφραστή Κώστα Βάρναλη: Η περίπτωση των «Απομνημονευμάτων» του Ξενοφώντα.	Βασίλης Βουβονίκος, Φιλολόγος
13:40 - 14:00	Συζήτηση	
Θ΄ Συνεδρία 16:30 - 18:45 Πρόεδρος: Αστυρακάκη Εύα, ΕΔΙΠ Τμ. Φιλολογίας Πανεπιστημίου		
16:30 - 16:50	Ο Βάρναλης ως μεταφραστής του Αριστοφάνη: Μεταφραστικές αρχές και στρατηγικές.	Σοφία Κουτέρη, Υποψήφια διδάκτωρ κλασικής φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
16:50 - 17:10	Η «Ειρήνη» του Αριστοφάνη στο έργο του Κ. Βάρναλη. Μεταφραστικές επισημάνσεις.	Εμμανουήλ Ανδρουλιδάκης, Δρ. Κλασικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ

← Η κάρτα του ανταποκριτή της εφημερίδας
«Η ΕΘΝΙΚΗ», 1927

Ωρα	Τίτλος ομιλίας	Ομιλητής
Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΗΣ		
17:10 - 17:30	Ο Βάρναλης Δάσκαλος με την ζωή και το έργο του.	Μαργαρίτα Π. Νικολαΐδου, Μ.Α., Φιλόλογος β/θμιας εκπαίδευσης
17:30 - 17:50	Οι απόψεις του Κ. Βάρναλη για την εκπαίδευση ενηλίκων.	Εύα Αστουρακάκη, ΕΔΙΠ Τμήματος Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης
17:50 - 18:10	Σκέψεις για τις ανθρωπιστικές σπουδές στο κριτικό και δημοσιογραφικό έργο του Κώστα Βάρναλη.	Ευαγγελία Σπυροπούλου, Δρ. Ιστορίας Ιονίου Πανεπιστημίου
18:10 - 18:30	Ο Βάρναλης παιδαγωγεί.	Σοφία Αντωνοπούλου, Μεταπτυχιακό Διεπιστημονικού Προγράμματος «Δημιουργική Γραφή» ΕΑΠ & Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
18:30 - 18:45	Συζήτηση	
18:45 - 19:00	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	
Ο Κ. ΒΑΡΝΑΛΗΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
Ι΄ Συνεδρία 19:00 - 21:15		
Πρόεδρος: Χαραλαμπακί Μαρία, φιλόλογος, πρόεδρος ΕΦΝΗ		
19:00 - 19:20	Ο Κώστας Βάρναλης στη Μέση Εκπαίδευση.	Αναστάσιος Στέφος, Δρ. Φιλολογίας, Επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος, Αντιπρόεδρος, της ΠΕΦ
19:20 - 19:40	Τέσσερα και ένα σχολικά ποιήματα του Βάρναλη: ερμηνευτική προσέγγιση.	Γεώργιος Καρακώνης, φιλόλογος, Msc, μέλος εποπτικού συμβουλίου της ΠΕΦ
19:40 - 20:00	Ο Κώστας Βάρναλης και το έργο του. Αφόρμηση για διαπολιτισμικές συναντήσεις στις πολυπολιτισμικές τάξεις της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.	Δρ. Μαργαρίτα Καλογρίδου, επίτιμος σχολική σύμβουλος και τέως Εθνική Επιθεωρήτρια Δευτεροβάθμιου Κύκλου στα Ευρωπαϊκά Σχολεία
20:00 - 20:20	Ο Κώστας Βάρναλης στα σχολικά εγχειρίδια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσιο - Λύκειο) μετά τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα.	Ιωάννης Δημαρχόπουλος, Φιλόλογος - ιστορικός
20:20 - 20:40	Οι «Μοιραίοι» του Βάρναλη μέσα από τα μάτια των μαθητών/τριών.	Δρ. Ελένη Ψαραδάκη, Φιλόλογος
20:40 - 21:00	Συζήτηση	
21:00 - 21:15	Κλείσιμο, Σύνοψη των εργασιών του συνεδρίου	

Ο ΟΔΗΓΗΤΗΣ

Δέν εἶμ' ἐγὼ σπορά τῆς Τύχης,
ὁ πλαστουργὸς τῆς νιᾶς ζωῆς.
Ἐγὼ μαι τέκνο τῆς Ἀνάγκης
κι ὄριμο τέκνο τῆς Ὀργῆς.

Δέν κατεβαίνω ἀπὸ τὰ νέφη,
γιατὶ δὲ μ' ἐστειλε κανεὶς.
Πατέρας, τάχα παρηγόρια
γιὰ σένα, σκλάβε, πού πονεῖς.

Οὐράνιες δύνουμες, ἀγγέλοι,
κρίνα, πουλιά καὶ ψαλμουδιές —
τίποτα! Ἐμένα παραστέκουν
οἱ θυμωμένες σας καρδιές.

Ἐγὼ τοῦ καραβιοῦ γοργόνα
στ' ὀρθόπλωρο καράβι μπρός.
Ἀπάνω μου σπᾶνε φουρτούνες
κι ἄγριος ἐνάντια μου καιρός.

Μέσα στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά μου
αἰώνων φουντώσανε ντροπές
καὶ τὴν παλάμη μου ἀρματώνουν
μὲ φλογισμένες ἀστραπές.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
50^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΕΦ

Πρόεδρος

Μιχάλης Μερακλής,
*Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
και του ΕΚΠΑ*

Μέλη

Ερατοσθένης Καψωμένος
*Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων*

Ερασμία (Ερη) Σταυροπούλου
Ομότιμη Καθηγήτρια του ΕΚΠΑ

Άννα Λάζου
*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Φιλοσοφίας
του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ*

Θανάσης Κούγκουλος
*Επίκουρος Καθηγητής Σημειωτικής και
Λογοτεχνίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου
Θράκης*

Δρ. Χριστίνα Βέικου
Φιλολόγος, Κοινωνική Ανθρωπολόγος

Δρ. Μαρία Πεσκετζή
Πρόεδρος της ΠΕΦ

Δρ. Αναστάσιος Στέφος
Αντιπρόεδρος της ΠΕΦ

